

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over de thematische strategische nota van de Directie Generaal van de Internationale Samenwerking (DGIS) betreffende de gelijke kansen en rechten tussen vrouwen en mannen

- **Gevraagd door Staatssecretaris voor Internationale Samenwerking, de heer Eddy Boutmans, in een brief van 8 juli 2002**
- **Vorbereid door de werkgroep Internationale betrekkingen**
- **Goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 15 oktober 2002 (zie bijlage 1)**
- **De originele taal van dit advies is het Frans**

1. Samenvatting

- [1] De raad herinnert aan de principes en opmerkingen die hij formuleerde in zijn algemeen advies over het geheel van de sectorale en thematische nota's. De FRDO heeft de nota « Gelijke kansen en rechten tussen vrouwen en mannen » sterk gewaardeerd. Het is een heel helder, goed gestructureerd en vooral heel strategisch en concreet document. Het overleg met de civiele samenleving voor en tijdens de uitwerking van de nota kan de kwaliteit van het document gedeeltelijk verklaren.
- [2] De raad maakt dan slechts enkele algemene opmerkingen, met betrekking tot onder andere de samenhang. DGIS zou moeten waken over de samenhang tussen de Belgische politieke oriëntaties inzake gender en de algemene strategische kaders in de strijd tegen armoede van de partnerlanden. Er moet ook aandacht besteed worden aan de samenhang inzake gender tussen de verschillende Belgische politieke niveaus en beleidsdomeinen. De raad adviseert het actieplan jaarlijks te herzien om rekening te kunnen houden met onder meer de ontwikkelingen op internationale vlak. Het actieplan zou eveneens een tijdsschema en resultaatindicatoren moeten bevatten.

2. Algemene opmerkingen over het geheel van de sectoriele en thematische nota's

- [3] De Raad herinnert aan de principes en opmerkingen die hij formuleerde in zijn algemeen advies over het geheel van de thematische en sectorale nota's (zie algemeen advies over de sectorale en thematische strategische nota's van DGIS, 2002A15N). In dat advies herinnert de raad onder meer aan het feit dat de thematische en sectorale nota's aan het begin van de procedure hadden uitgewerkt moeten worden om zodoende de uitwerking van de geografische nota's te begeleiden en de gemengde commissies te voeden. Welnu, de raad stelt vast dat tot op heden, omwille van de timing, de gemengde commissies werden georganiseerd alvorens te beschikken over de strategische nota's per land. Zo werden ook de geografische nota's voor het merendeel uitgewerkt alvorens het grootste deel van de sectorale en thematische nota's beschikbaar was. De FRDO betreurt deze situatie die het operationele karakter aantast van de verschillende strategische nota's, zowel de sectorale en thematische – die niet dienden als basis voor de redactie van de geografische nota's - als de landennota's die, tot op heden, niet beschikbaar waren voor de voorbereiding van de gemengde commissies.
- [4] De Raad dringt erop aan dat de strategische nota's als basis zouden dienen voor de politieke dialoog tussen België en de partnerlanden. Het is bijgevolg belangrijk dat de nota's voldoende concreet en operationeel zijn om zodoende het politiek overleg doeltreffend te begeleiden.

- [5] De FRDO meent dat DGIS een procedure zou moeten opstarten waarmee de tenuitvoerlegging van de vastgelegde doelstellingen regelmatig kan worden gecontroleerd.
- [6] De Raad raadt DGIS aan erover te waken dat de nota's, programma's en projecten zich aanpassen aan de nieuwe problemen die zich in de partnerlanden voordoen en de internationale en Europese verworvenheden integreren.

3. Algemene beoordeling van de nota « Gelijke kansen en rechten tussen vrouwen en mannen »

- [7] De FRDO heeft de nota « Gelijke kansen en rechten tussen vrouwen en mannen » sterk gewaardeerd. Het is een heel helder, goed gestructureerd en vooral heel strategisch en concreet document. Het actieplan is bijzonder goed gemaakt en legt een link tussen de elementen van de strategie en de uit te voeren activiteiten om ze te realiseren. De doelstellingen zijn precies en concreet. De FRDO feliciteert DGIS met dit werk.
- [8] De Raad is tevreden dat er voor en tijdens de uitwerking van de nota overleg werd gepleegd met de civiele samenleving (onder meer de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling – CVO). De cel die deze nota heeft voorbereid, stond open voor de bijdrage van de organisaties uit de civiele samenleving; dit kan gedeeltelijk de kwaliteit van het document verklaren.

4. Algemene opmerkingen over de inhoud van de nota « Gelijke kansen en rechten tussen vrouwen en mannen »

4.1. Samenhang

- [9] De nota verwijst naar algemene kaders in de strijd tegen de armoede (CAD, Wereldbank, nationale strategische kaders van de partnerlanden...). De raad meent dat het niet volstaat ernaar te verwijzen. Er zou tevens enerzijds gewaakt moeten worden over de samenhang tussen de Belgische politieke oriëntaties inzake gender en deze algemene strategische kaders en anderzijds zou de impact die deze zouden kunnen hebben op vrouwen, geanalyseerd moeten worden.
- [10] De raad dringt er tevens op aan dat DGIS erover zou waken inzake gender een samenhang te bewaren tussen de verschillende Belgische federale politieke niveaus (samenwerking, financiën, begroting, buitenlandse zaken,...), maar ook tussen het federale en het gewestelijke niveau.

4.2. Actieplan

- [11] De Raad steunt het idee dat het actieplan, voorzien van een tijdschema en resultaatindicatoren, jaarlijks herzien moet worden.
- [12] De FRDO betreurt dat de nota niet voldoende rekening heeft gehouden met de recente evoluties die men de afgelopen twee jaar in bepaalde internationale fora kon waarnemen en die neigen naar meer achteruitgang inzake gender. De raad meent dat de nota deze tendensen zou moeten aanhalen, er een kritische analyse van zou moeten maken, er de gevaren van zou moeten benadrukken en België zou moeten aansporen afstand te nemen van deze evolutie.
- [13] De raad meent dat de nota meer acties bestemd voor mannen zou moeten voorzien.
- [14] Inzake de tendens tot *gender mainstreaming* (integratie van gender in alle politieke domeinen) is de raad van mening dat erover gewaakt moet worden dat de positieve acties ten gunste van de vrouwen bewaard worden. Zoniet bestaat het risico dat men

vervalt in een neutraal beleid dat niet voldoende rekening houdt met de specifieke behoeftes van de vrouwen en hun belangen op lange termijn.

4.3. Versterking van de institutionele capaciteiten van DGIS

- [15] De FRDO waardeert dat de versterking van de institutionele capaciteiten van DGIS één van de elementen uit de strategie is. Hij dringt vooral aan op de capaciteitsopbouw van het personeel van DGIS, meer bepaald van personen die de strategie concreet zullen toepassen.
- [16] De FRDO benadrukt dat het belangrijk is dat DGIS werkt met geslachtsspecifieke indicatoren, dit wil zeggen per geslacht gedifferentieerde indicatoren. De geslachtsspecifieke indicatoren zijn instrumenten die men nodig heeft wil men een gepast beleid voeren. De personen die de projecten identificeren, zouden op een meer precieze wijze de aanwezige actoren moeten kunnen identificeren in functie van hun geslacht en sociale categorie en de zouden de gedifferentieerde impact (mannen/vrouwen) van de te voeren acties moeten kunnen evalueren. De FRDO stelt zich tevens vragen bij de gegevens waarop DGIS zich baseert, meer bepaald in zijn werk rond de Millenniumindicatoren. Deze gegevens zijn meestal geaggregeerd op internationaal vlak, waardoor zich de vraag stelt naar hun kwaliteit, betrouwbaarheid en pertinentie inzake hulp bij de politieke besluitvorming.

Bijlagen

Bijlage 1. Aanwezige en vertegenwoordigde stemgerechtigde leden op de algemene vergadering van 15 oktober 2002

de 4 voor- en ondervoorzitters

T. Rombouts, A. Bodson, A. Panneels, R. Verheyen

4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming

V. Kochuyt (Birdlife Belgium), R. Moreau (Greenpeace Belgium), T. Snoy (Inter-Environnement Wallonie, IEW), S. Van Hauwermeiren (Bond Beter Leefmilieu, BBL)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking

B. Bode (Broederlijk Delen), S. Englebienne (Oxfam-Solidarité), G. Fremout (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, VODO), H. Verleyen (11.11.11)

de 2 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen

C. Rousseau (Centre de Recherche et d'Information des Organisations des Consommateurs, CRIOC), P. Van Cappellen (Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties, OIVO)

3 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (*)

I. Dekelper (Le Syndicat Libéral, CGSLB), B. Melckmans (Fédération Générale du Travail de Belgique, FGTB), A. Wilmart (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique, CSC)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

C. Bosch (Federatie Voedingsindustrie, FEVIA), I. Chaput (Fédération des Entreprises de Belgique, FEB), C. Klein (Federatie van de Chemische Industrie van België, Fedichem), P. Vanden Abeele (Unie van Zelfstandige Ondernemers, UNIZO)

de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten

H. De Buck (Electrabel), D. Rigaux (Samenwerkende vennootschap voor Productie van Electriciteit, SPE)

4 van de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus

L. Hens (Vrije Universiteit Brussel, VUB), L. Lavrysen (Universiteit Gent, UG), J.-P. van Ypersele (Université Catholique de Louvain, UCL), H. Verschure (Katholieke Universiteit Leuven, KU Leuven)

Totaal: 27 van de 38 stemgerechtigde leden (*)

(*) momenteel moeten de werknemersorganisaties nog 2 vertegenwoordigers voordragen

Bijlage 2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep internationale betrekkingen is op 14 augustus, 11 en 26 september 2002 samengekomen om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die deelnamen aan de voorbereiding van dit advies

Leden met stemrecht en hun afgevaardigden

Prof. Han VERSCHURE (Katholieke Universiteit Leuven) – Voorzitter van de werkgroep

J. BOSMAN (KWIA), F. DOUVERE (RUG), B. GLOIRE (Oxfam-Solidarité), S. LARUELLE (Fédération wallonne de l'Agriculture- FWA), M. POZNANSKI (CSA), L. RIJNHOUT (VODO), S. VAN HAUWERMEIREN (BBL), H. VERLEYEN (11.11.11)

Leden zonder stemrecht en hun afgevaardigden

P. DESMET (Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Administratie Buitenlands Beleid), H. DOVELMAN (Adm. Buitenlands Beleid, Min. Vlaamse Gemeenschap)

Uitgenodigde experts

H. RYCKMANS (Commission Femmes et Développement)

Secretariaat

J. DE SMEDT, K. SAQUI